

Podporované rozhodování; Dobrá praxe v Britské Kolumbii a Švédsku

Připraveno pro konferenci Quip
30. září 2015

Oyaro Louis

Úvod

- Podporované rozhodování je v mezinárodním právu novým konceptem.
- Jeho rozvoj ve vztahu k lidem s postižením je zatím omezený. Je přitom zásadní k uplatnění právní způsobilosti - čl. 12 Úmluvy.
- Je proto nutně potřeba hledat poučení a zkušenosti s dobrou praxí.

Dobrá praxe v rozhodování s podporou

1. Zákon o dohodách o reprezentaci, Britská Kolumbie (Kanada)

Hlavní rysy;

- Umožňuje dospělému člověku si zvolit si reprezentanta, aby mu pomáhal nebo jednal při rozhodování. Nevyžaduje se k tomu žádná činnost soudu.
- Nabízí alternativu, šetrnější k právům člověka.
- Uplatňuje se ve všech oblastech života včetně péče o zdraví, osobní péče, péče o finance a majetek and právních služeb.
- podporuje zapojení člověka do rozhodování a respekt k jeho vůli a přáním (preferencím).

Příklad dohody o reprezentaci v BC

Příběh Drewa

Příběh Drewa

- Drewova matka Jo patřila k prvním, kdo usilovali o reformu práva, která vedla až k zákonu o dohodách o reprezentaci.
- 'Ačkoliv Drew nedokáže mluvit, je schopen o svém životě rozhodovat'. Nicméně podle zákona jeho záležitosti spravoval Úřad veřejného opatrovníka.
- S pomocí své rodiny a spolupracujících vládních úřadů se mu podařilo zvrátit své prohlášení za nezpůsobilého, což mu umožnilo uzavřít dohodu o reprezentaci.
- Pro Drewovu matku Jo tím vyvrcholilo 25 leté úsilí o zlepšení situace jejího syna a dalších lidí, jako je on.

Continued..

Sama o tom říká;

'Pro lidi jako je můj syn,... kteří za sebe těžko mluví sami, je obzvlášť důležité, že mohou být reprezentováni někým, kdo je dobře zná a komu mohou důvěřovat'

Celý příběh můžete vidět na

http://www.nidus.ca/?page_id=2067

Další dobrá praxe...

2. Švédský systém ochránce práv

- Je to na státu nezávislý model podporovaného rozhodování, založený na důvěře.
- Osobní ochránce práv (OP) je vyškolená osoba se schopností vyjadřovat práva a volby, které jeho klient má.
- To je důležité zejména pro lidi, kteří dlouho žili v institucích (ústavech), ztratili nebo nemají rodinné vazby a byli dlouho vyloučeni z běžné společnosti.

Švédský systém ochránce práv pokračování...

- Vztah je budován postupně a je založen na důvěře. K tomu patří: navázání kontaktu, rozvíjení komunikace, vytvoření vztahu, navázání dialogu a získání příspěvku.
- Je to dlouhodobý závazek mezi OP a člověkem.
- Vytvoření vztahu mezi OP a člověkem je založeno na neformálním vzájemném přijetí a souhlasu, zejména ze strany člověka.

Pokračování...

- Systém OP je pružný, respektuje přání a potřeby klientů, je vůči nim vstřícný a nabízí člověku podporu v jeho přirozeném prostředí.
- Doplnuje podpůrné komunitní služby, služby určené lidem s postižením a posiluje přirozenou podporu.
- Usnadňuje proces deinstitucionalizace.

Making a case for the Swedish Ombudsman System

- Příběh Felicie

- Felicia říká o svém OP; 'Tolik mi pomohl, doprovází mne na schůzky ... asistuje mi kdekoliv kam jdu ... je tu pro mne a já ho potřebuju.'

Continued...

- Feliciin Pok tomu říká; 'Nemám právo rozhodovat něco proti její vůli ... všechno (co dělám) je otevřené“.
- Celé video s jejím příběhem můžete vidět na <https://www.youtube.com/watch?v=xqma4wK8sC0>
- Švédský systém osobního ochránce práv byl letos oceněn organizací Zero Project jako Inovativní politika pro nezávislý život 2015.

Možnosti Individualizované podpory a přiměřených úprav v ČR

- Ve svém výzkumu jsem se krátce zabýval i také individualizovanou podporou a přiměřenými úpravami v ČR.
- Důraz byl na přiměřené úpravy na pracovišti a roli individuální podpory ze strany sociálních pracovníků při zapojení do zaměstnání.
- Na příkladu 5 respondentů je role podpory i přiměřené úpravy dobře patrná.

Selected Statements on Experiences in CZ

- „Přizpůsobujeme texty smluv, plánů a manuálů snadnému čtení nebo je doplňujeme obrázky. To mi dává sebedůvěru nezávislost.“
- K roli asistenta: „...připravil mi návod, jak správně používat inzulinové pero a podávat inzulin.“
- Díky individuální podpoře a úpravám: „Splnil se mi sen. Jsem šťastný, že můžu žít ve vlastním bytě ... cítím se teď mnohem lépe.“

Závěr

- Individualizovaná podpora a přiměřené úpravy jsou klíčem k nezávislému životu.
- Zajišťují člověku cílenou intervenci a vytváření přístupného společenství.
- Jsou důležité pro uplatnění právní způsobilosti a deinstitucionalizaci .
- Jsou důležitou cestou k rozvoji implementace práv zakotvených Úmluvou v ČR.

- Děkuji Vám!

